

Statsminister Per Bortens tale ved åpningen av Gartnernes Landsutstilling, "Verdier i vekst", Sarpsborg fredag 15. september 1967.

Det er meg en stor glede å være med på åpningen av Gartnernes Landsutstilling "Verdier i vekst" 1967.

Det gjør meg godt å se alle de vakre blomstene og alle de fine produktene som denne utstilling bugner av. Jeg liker å se blomster så vel ute som inne; denne oppfatning er det mange som deler med meg. Men vi skulle ta oss bedre tid til å se på og nyte alt det pene som skapes i naturen, både med og uten flittige menneskehenders hjelp.

Nå er jeg klår over at denne utstilling ikke holdes for utelukkende å gi et publikum en rekke skjønnhetsinntrykk. Det er her mer tale om en mønstring, en demonstrasjon av faglig dyktighet og en nærings yte-evne, - det er en parade av det beste i norsk gartnERNERING.

Dere gjør dette fordi det har betydning innad i rekkene og fordi næringen har behov for å vise sitt ansikt utad. Selve arrangementet er et løft som krever at gartnere fra landsemde til landsende går sammen og tar sitt tak med, alle i samarbeid. Dette stiller krav til samholdet, alle må ofre noe til fellesskapets beste.

En slik presentasjon av det aller beste vil styrke den enkelte produsents selvbevissthet og selvtillit. Det som vises her på Sparta Amfi i dag kan konkurrere med det fremste i hagebruk i et

hvilket som helst land. Det kan være godt å få fastslått dette. Men samtidig må vi huske på at her som så ofte ellers er det ikke kvantiteten som teller alene. Norske gartneriers være eller ikke være er et spørsmål om kvalitet. Det er den beste vare, de første klasses produkter, og bare disse, som er sikret sitt marked.

Når fellestilltaket blir vellykket, slik som utstillingen "Verdier i Vekst" ser ut til å være, skaper anstrengelsene i sin tur en samhörighet og en indre styrke i næringen som kommer godt med i dens forhold til samfunnet forøvrig. Heller ikke i gartnernæringen får en noe til givendes. Det må en daglig kamp til for å hevde seg, for den enkelte produsent så vel som for næringen i sin helhet. Nå kan det riktig nok sies at norsk gartnernæring har hatt konjunktorene med seg. Produkter som blomster og prydbusker, frukt, bær og grønnsaker er forbruksartikler i stor skala bare i velstandssamfunn.

Vi kan si det slik at gartneriprodukter er symboler for velstanden. Slik har det ikke vært så svært lenge. Næringen har selv kjempet sine produkter fram ved spesialisering og høyt oppdrevet kvalitetsproduksjon. Det er et stort sprang fra den enkle hobby- og biproduksjon som preget næringen for bare 40-50 år siden til de elektronisk styrte produksjonsanleggene som i dag setter standarden i norsk gartnerinæring. Denne utvikling har problemer i seg som ikke er lette å løse. Jeg er innforstått med at moderne gartneri har store behov for kapital, og at den høyt oppdrevne produksjonen stadig møter gartnerne med krav om faglig innsikt

på nye spesialfelter, men her som så ofte ellers er det den daglige kamp og den faglige dyktighet som er avgjørende.

Konkurransen om forbrukernes kroner er hard, og skal være det. Nå er det ikke bare dere norske gartnere som konkurrerer med hverandre. Med de raske kommunikasjoner og de høyverdige produkter det her dreier seg om, er faktisk hele Europa allerede ett eneste konkurranseområde. Med fly kan varene bringes like raskt fra Italia og Holland som med bil fra våre egne bygder på Sørlandet. Det er klart for alle at dette innebærer et sterkt press på næringen.

Det er imidlertid samfunnets plikt å sørge for at næringen som helhet, når den blir rasjonelt drevet, har levelige vilkår. Dette har for gartnerienes vedkommende i de siste 30-40 år vært gjort ved avtaler mellom næringen og staten om verne-tiltak. Det er jordbruksavtalen som for tiden spiller den største rolle, med de muligheter for importregulering som den gir. Jeg er ikke i tvil om at mange av dere gjerne hadde sett at importvernet hadde vært sterkere. Jeg finner ingen grunn til å legge skjul på at det regulerings-system som er innebygget i jordbruksavtalen fra tid til annen angripes av våre partnere i EFTA og GATT. Det reises jevnlig krav om en såkalt liberalisering av handelen, bl. a. med hagebruksprodukter. Realiteten er vel her, som så ofte ellers, at krav om å få opphevet restriksjoner delvis er et ønske om å få adgang til å drive en reell dumping av tilfeldige overskuddspartier. De fleste av de land vi har konkurranse med, har

selv beskyttelsesordninger som sikrer deres egen produksjon og deres eget innenlandske marked.

Det faller naturlig i denne sammenheng så vidt å berøre vårt forhold til EEC. Det er mange som ser med uro på norsk gartnerinæring i et utvidet europeisk fellesskap. La meg da bare få minne om at Regjeringen enstemmig har bedt om forhandlinger under forutsetning av varige særordninger for hele vårt landbruk, og at Stortinget har gitt sin tilslutning til dette.

Jeg er klar over, og det håper jeg at også mange andre er, at norske gartnere driver sitt virke under naturgitte forhold som setter de største krav til næringens utøvere. Det skal ikke mye faglig innsikt til for å forstå at naturen gir norsk gartnerinæring et handikap som må virke som en sterk utfordring til næringens utøvere. Min oppriktige mening er at dere gjør en innsats som det står respekt av og som er til landets beste. Med det klima vi har, og med de små og spredte markeder Norge byr på, kan det ikke være tvil om at det ligger stor faglig dyktighet bak den mønstring vi nå står midt oppe i. Norske gartnere driver etter mitt skjønn en produksjon som står fullt på høyde med det beste i Europa.

Jeg vil ønske gartnerinæringen gode år i fremtiden og håper at arrangørene av denne utstilling, Norsk Gartnerforening og Østfold Gartnerlag, får glede og nytte av sin store innsats.

Med dette erklærer jeg Gartnernes Landsutstilling 1967, "Verdier i Vekst", for åpnet.